

Udby Times

1. UDGAVE, NUMMER 1

1. KVARTAL 2007

Formål

Formålet med denne lille avis, Udby Times, er først og fremmest at skabe en positiv dialog, udvikling og oplysning mellem os beboere i Udby.

Vi er ikke så mange husstande i Udby, men hver husstand er unik og med sin egen historie, viden og ressourcer, som mange kan drage nytte og glæde af, og dele med hinanden til fælles fordel.

Udby Times vil forsøge at give indbyggerne kendskab til nye ideer, men med respekt for det gamle, som i tidernes morgen har udformet Udby, nyt og gammelt i positiv forening.

Avisen vil også omhandle den smukke natur Udby er omgivet af, blandt andet årstidernes skiften og fortællinger, om de små pudsigheder naturen byder på.

Udby Times skal være en avis til glæde for børn og voksne. På dette grundlag vil Udby Times være talerør for folk og folk imellem i Udby.

Praktisk om vores nye blad

Du sidder med landsbyens splinternye blad i hånden, den første udgave af Udby Times. Bag bladet står en redaktionsgruppe af 7 beboere. Men gruppen er åben og vil gerne have flere medlemmer. Alle kan også skrive et indlæg til bladet eller få billeder i. Hvis du bruger internettet kan du sende tekst og billeder til e-mail adressen udbyt看imes@hotmail.com. Eller du kan skrive din tekst og aflevere den i Jeanette og Jonas postkasse, Udbyvej 33.

Tænk også over om du har noget som du gerne vil sætte til salg i bladet. Eller du kan efterlyse noget som du mangler – det kunne være at en af dine naboer kan sælge dig lige det du mangler.

Børnetegninger er meget velkommen i avisen.

Udgifter til første udgave af Udby Times er foreløbig betalt af redaktionsgruppen. Vi er ved at undersøge muligheden for at få støtte til bladet. Hvis ikke det lykkes kan vi evt. finansiere fremtidige udgivelser med betalte annoncer eller abonnement.

Udby Times redaktionsgruppe består af:

Lizzie Holm og Johnny Hansen Udbygade 13, 38 60 07 06

Jeanette Lyhne & Jonas Palm, Udbyvej 33, 2018 9402/4345 7004

Rids af ny halvø - foto fra Skov og naturstyrelsen

Taleren på langs - foto fra Skov og naturstyrelsen

Foto: Inge Buus, Møn

INDHOLD

Formål	
Praktisk om vores nye blad	1
Skredet på Møns Klint	
Smede historier	2
Kort over det gamle Udby	3
Hvilke aktiviteter og håndværk findes i Udby i dag	
Naturen er et stort "skatkammer"	4
Introduktion af Antonius	
Antonius beretning	5
Trafiksikkerhed	
Nye beboere	6
24 timer for en bedre verden	
Naturens finurligheder	7
Kommende aktiviteter:	
Skovens Dag den 13. maj 2007	8
Jordens Dag den 22. april 2007	
Køb og salg	

Chris Poole & Susanne Rosenild, Udbyvej 11, 5581 9101

Carsten Rohde, Udbygade 29, 6023 0112

Kontakt en fra redaktionsgruppen, hvis du vil være med i det spændende arbejde med bladet.

Skredet på Møns Klint

Natten mellem den 26. og 27. januar 2007 skete det største skred i 50 år på Møns Klint. Omkring 460.000 tons kridt, sand og ler har dannet en ny halvø, der strækker sig ca. 300 meter ud i Østersøen.

Skov- og Naturstyrelsen gør fortsat opmærksom på, at man bør vente til senere på foråret, før man færdes nede på stranden ved Møns Klint.

Seneste status:

3. februar: Det afspærrede område både på toppen og i skredet er blevet udvidet. Siden i onsdags er det forsvundet yderligere ca. 10 m. af skovbunden på toppen - i det sydvestlige "hjørne". Der skrider hele tiden grus og sand ned. Skov- og Naturstyrelsen kontrollerer løbende både top og skred, og justerer skilte og afspærringer, når der er behov. Kilde: SNS

Den Gamle Smedje

Lige fra jernalderens tid, som startede 500 år før Kristi fødsel, har **Smeden** været en livsvigtig del af et byfællesskab.

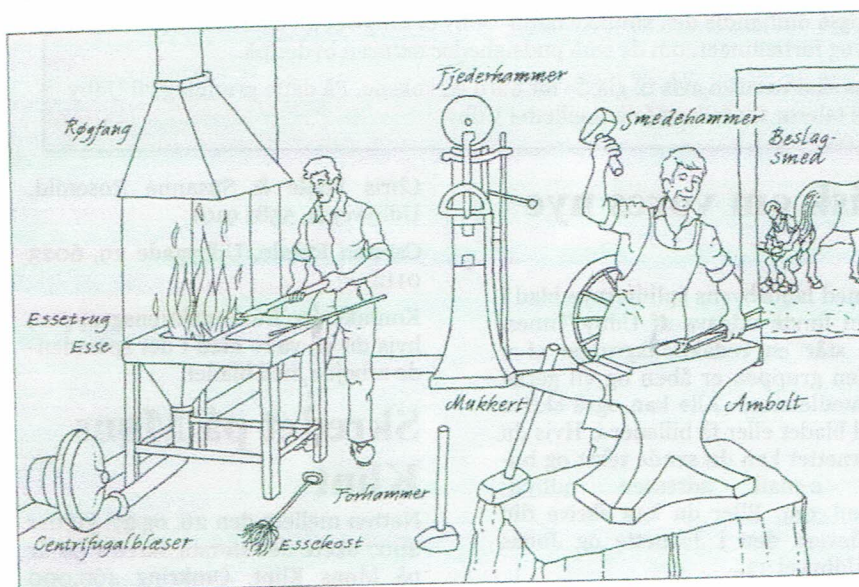
Stod man og så på en smeds arbejde i gamle dage, kunne man se smedens træk i blæsebælgen og suset fra luften ind i essen, høre det rødglødende ståls syden i vandspanden, alt det blandet med lugten af stenkulsrøg og smedje.

Der var ikke nogen elektricitet, alt foregik i halvmørke, essen lyser hvidgult og lyset tegner smedens sorte profil, fra genskåret af ilden, ses smedens koncentration, når han vender emnet. Selve farven på jernet i ilden fortæller smeden om temperaturen og tidspunktet for hvornår han med tangen skal flytte emnet fra ild til ambolt.

Smeden arbejder med hammer og tænger på det rødglødende emne, der langsomt tager form og bliver mørkere rødt i takt med afkølingen. Hammeren slår hvileslag på ambolten.

Smedens arbejde var typisk: hestebeslagning, pålægning af havetænder, omlægning af hjulringe, hvæsning af plovskær, låger, skilte, reparationer af flækhammer, vandposte, bestillinger af staldhængsler og nagler. Vildtkroge og mindre ting blev lavet og solgt fortløbende til fordel for driften af Smedjen.

Ja, Smeden var en meget vigtig nerve i en bydel, og her i Udby var i alt 3 Smedjer. Vi har kontaktet den sidste som var **aktiv smed i Udby, Bent Smed.**

Smedje - tegning fra bogen: Smeden, Et gammelt håndværk.

Udby historie fortalt af Bent Christensen

Bent er født på Vandværksbakken i 1934 og flyttede som barn til **Udby**. Bents far arbejdede hos smedemesteren A.P. Christoffersen, der havde smedjen på **Udbyvej 35**. (11), se placering på kortet s. 3.

Bents far, Hans Peter, overtog smedeforretningen i **1938**, og det var så helt naturligt for Bent at komme i lære som smed hos sin far.

Bent overtager senere smedjen efter sin far i **1962**, som han kører videre indtil han går på pension i **1996**. Den sidste smedje i Udby er nu lukket.

Bent havde mange sjove historier at fortælle fra gamle dage fx. spillede forældrene kort med venner i **forsamlingshu-**

set (14), mændene spillede lumper, hvor potten snildt kunne snige sig op på 100 kr. og det var mange penge i 50'erne. Kvinderne spillede West.

Der blev dyrket Idræt, så som badminton i forsamlingshuset, men da det ikke var en badmintonbanes rigtige størrelse, havde man tegnet baglignerne op på væggen.

En årlig tradition var **ringrid-**

ning, som blev afholdt på **Smedebakken** (som det sidste stykke af Udbyvej blev kaldt dengang). Det var et tilløbsstykke og godtfolk kom fra nær og fjern, for at følge med i denne tradition.

Bageriet (5) var det største og bedste bageri, af slagsen dengang på **Møn**, og som barn kørte Bent med **brødkusken** rundt til de omkringliggende landsbyer med frisk brød.

Ligeså var der **Slagter, fisk og oste vogne** som kørte rundt på øen en gang om ugen.

Vandværket (16) blev åbnet i **1939**, og før da, hentede byens beboer selv vand ved **byens vandbrønd** (17) ved **Udbygade 9**, i store kar med sin hestevogn.

Andelsmejeri (1) med **Anker Mikkelsen** som bestyrer. Han var en dygtig mand, og fik dengang flere guldmedaljer for sine hjemmelavede oste og smør. **Mejeriet** lukkede i 1962, og omkring samme tid lukkede **Udby landsby Skole** (10)

Bent husker stadig med gru lærer J. A. Tinghus, som var berygtet som en aldeles streng lærer. Ja, dengang var det tilladt, og helt almindeligt at slå børn.

Fortalt af Bent Christensen. Skrevet af Johnny Hansen og Jonas Palm.

KORT OVER UDBYS ERHVERV OG FORRETNINGSLIV I GAMLE DAGE

1. Andelsmejeriet	11. Smedje og cykelarbejde
2. Købmand	12. Smedje og cykelarbejde
3. Brugsen	13. Smedje
4. Kiosk	14. Forsamlingshus
5. Bageri	15. Skomager
6. Gartneri	16. Vandværk
7. Tømmermester	17. Bybrønd
8. Skræddermester	18. Røgeri og hjemmeslagter
9. Frisør og vognmand	19. Malermester
10. Skole	20. Karatmager

Hvilke aktiviteter og håndværk findes i Udby i dag

Som tilflytter fra København og her til Udby, er det meget spændende at udforske lidt om Udbys aktiviteter og håndværk fra gamle dage.

Tænk hvilke aktiviteter og håndværk lille Udby har haft - ja lukker man øjnene kan man næsten dufte og høre lydene fra gamle dage. Men tiderne skifter og det har sikkert ikke altid været så romantisk som man tror. Det har nok været et hårdt slid at holde næsen "oven vande".

Men jeg kunne godt tænke mig at byen stadig havde bare lidt mere af denne lokale handel tilbage.

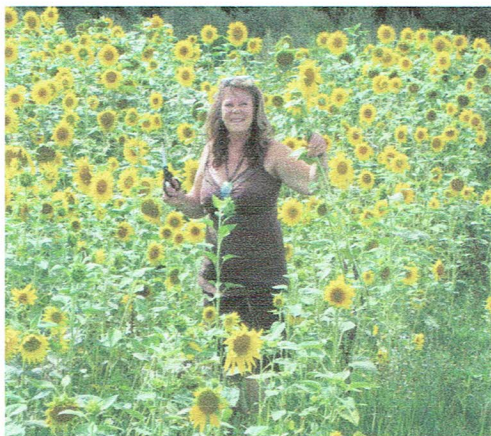
Jeg tænker, at det måske bare er i en anden form nu, da mennesket jo altid har haft lyst til selv at virke og forme og at det nu er mere på fritidsbasis.

Så findes der nogen i Udby som har lyst til at fortælle hvad man kan af håndværk eller har en viden, som man vil dele med bladets læser, det kan jo være alt fra egnsret, pibeskærer, havekendskab, maler, syning, musiker o.s.v.

Kontakt venligst Lizzie Holm Udbygade 13, tlf. 38600706, email futtebox@email.dk

Naturen er et stort "skatkammer"

Selv har jeg mange interesser, en af disse er et ældgammel håndværk som har eksisteret i tusinde år, fremstilling af cremer. Min interesse går især ud på at benytte naturens eget "skatkammer" planter og blomster ekstrakter, de gavnlige æteriske og koldpresset økologiske olier. Det er især dejligt at kunne fremstille disse uden giftige kemikalier, som det er svært for os som forbruger, at gennemskue i dag når vi køber ind til vores hudpleje og hårshampoo.

For to år siden fremstillede jeg en myggeolie, og det gjorde jeg fordi jeg i sommer 2005 fik kærligheden at føle her på landet. Når solen så småt begyndte at gå ned, kom de blodtørstige myg frem i overtal og overfaldt en, så man bulede ud og kløede sig til blods. Så jeg valgte at trække mig indenfor, men det blev for surt i længden. Det skulle vel ikke skræmme en gammel Københavner væk fra skov og strandture, grill og aften hygge med venner, så der måtte gøres noget. Jeg lavede

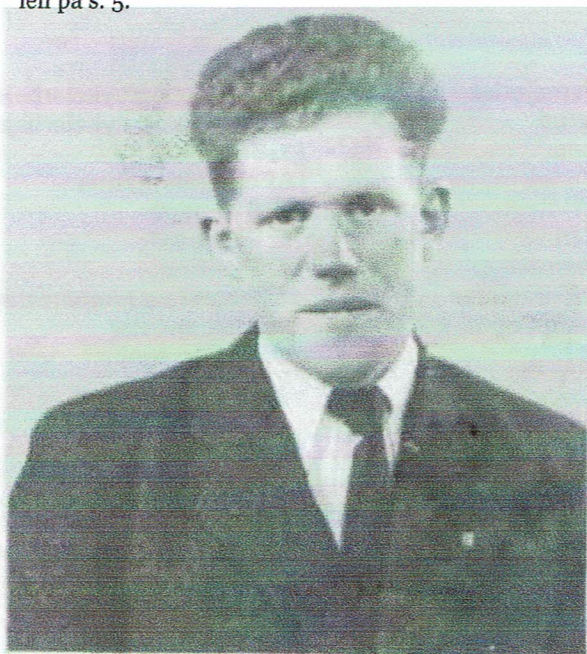
en effektiv myggeolie for at holde de bæster på afstand, olien lindrer også kløen hvis de har været der med snablen. Den olie har mange været glad for.

Har du lyst til at se hvad jeg ellers har af cremer, er du altid velkommen, og er du i besiddelse af gamle opskrifter er jeg meget interesseret.

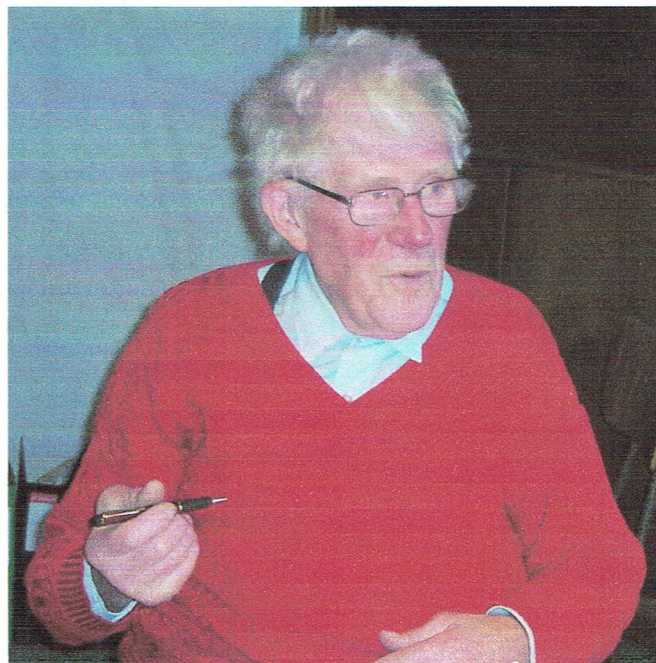
Lizzie Holm. <http://www.123hjemmeside.dk/juelsminde>

Introduktion af Antonius Nielsen, en beboer i Udby

Antonius Nielsen har boet på Kirkemosevej 15 i Udby siden august 1964. Han har haft mange oplevelser på Møn i løbet af de mange år. Udby Times har spurgt Antonius om han vil fortælle nogle historier fra de mange år på Møn. Læs artiklen på s. 5.

Antonius Nielsen anno 1944.

Antonius Nielsen anno 2007.

Mit virke og oplevelser på Møn 1.

29 april 1944 ankom jeg til Kalvehave station klokken 10. Rejsen fra Skive varede 3 dage, grundet på tog og færge-stop under luftalarm.

Fra Kalvehave fortsatte rejsen første gang over Mønsbroen på min medbragte træhjulede cykel. gong-gong...

Rejsens mål var Sølvbjerggård i Store Lind, hos gårdejer Bagge Hansen, hvor jeg virkede som forkarl sammen med 2. karl, stuepige, arbejdsmand og gift fodermester.

Bagge Hansen havde en del offentlige hverv, og var derved meget hjemmefra.

Gården var så vidt jeg husker på ca 70 td. land, havde blandet drift: korn, sukkerroer, frøavl, kvæg, svin, bier og fjerkræ.

Jeg var glad for denne stilling, min husbond var en god læremester, og jeg havde et godt forhold til familien, en herlig oplevelse var det, når Bagge Hansen lånte mig sin cykel med luftgummi (en sjældenhed dengang)

I modsætning til mit tidligere arbejde på sandjorderne i mit hjemegn, var det mit første virke på Møns lermuld og som krævede en hel anden behandling, man sagde, at første jordbehandling om foråret, skulle ske på timen, og denne time kunne let indfinde sig i middagshvilen.

Vi var nabo til Herregården Marienborg,

og vi fulgte med deres arbejdstider.

Nyt for mig var også høst og tærskning samtidig, tærskning af frøafgrøde transportabel ude i marken. + SUKKERROE AVL (tærskning i Jylland, i laden om vinteren.)

Livet på Møn var hel anderledes, end fra egnen jeg kom fra med mere beskedne forhold, og jeg trivedes derved.

Mange-oplevelser, har jeg fra tiden i Lind, men dem er der ikke plads til her, undtagen en:

En nat kom min husbond og afbrød min søde søvn, og bad mig hjælpe med aflæsning af bistader fra en lastvogn.

Disse hidsige insekter er ikke gode at flytte om dagen, derfor..Vi fik aflæsset og staderne anbragt i bigården.

Jeg bemærkede at bierne var særlig tunge.

Forklaringen kom efter krigens slutning.

Det var våben, og ikke bier vi flyttede rundt med.

Efter et godt år på Sølvbjerggård, sagte jeg nye oplevelser

Antonius Nielsen

Trafikgener – det må vi gøre noget ved!

Vi er en lille gruppe af Udby beboere som har dannet en arbejdsgruppe, der vil arbejde med at finde løsninger på landsbyens trafikproblemer. Vi mener at der fx er alt for mange der kører for stærk igennem Udby med fare for mennesker og dyr.

Indtil videre er vi gået i gang med at indsamle oplysninger om hvordan vi kan forbedre trafikikkerheden i vores landsby.

Vi har snakket med Møn kommunes afdeling for teknik og miljø (inden den indgik "tvangsægteskab" med Vordingborg, mfl.). Vi har også snakket med Rådet for Større Færdsesikkerhed (RSF) og har fundet materiale fra andre landsbyer med lignede problemer. Der er mange gode løsninger at lade sig inspirere af.

Ifig. RSF, vil en effektiv strategi for forbedring af trafikikkerhed indeholde tre hoved elementer:

- **Information** eller holdningsbearbejdning, herunder aktiviteter såsom at skrive læserbreve til lokalavisen og små "happenings" der gør opmærksom på problemet og skærper folks opmærksomhed på at overholde hastighedsgrænser når de kører igennem landsbyen.
- **Kontrol/sanktioner** dvs. politikontrol. Det er også muligt at kommunen til at gennemføre en hastighedsmåling i landsbyen.

Vejtekniske løsninger herunder fysisk hastighedsbegrænsende foranstaltninger.

Vi i gruppen har flere forslag – nogle mere festlige end andre – til alle 3 elementer.

Til næste generalforsamling i Udby laug, forbereder vi nogle konkrete forslag om trafikikkerhed.

Der er plads til flere i gruppen. Kontakt Chris (55 810 191) eller Carsten (60 23 01 12) hvis du vil lægge et stykke arbejde i gruppen eller har andre forslag.

Chris Poole

Savner du boden i Udby

Vi skulle hilse og sige, at boden åbner i Marts, hvis ellers vejret er til det.

Hilsen Henrik

Nye beboere i Udby—Ullemarkvej 2

I løbet af 2006 var der masser af byggeaktivitet på hjørnet af Udbyvej og Ullemarkvej. Træhuset er bygget af Ken, der også arbejder som tømrer. Malene har også givet en hånd med byggeriet samtidig med at hun har klaret alt det nødvendige i hverdagen omkring at bo og bygge samme sted.

Malene og Ken med børnene Sophia og Jeppe og 2 glade hunde er flyttet fra et hus i Stege og til Udby. I Udby har de fået mere plads og luft omkring sig og en flot udsigt til marker. Også strand og hundeskov sætter de pris på at have i nærheden. Ken kommer oprindeligt fra Sønderjylland. Malene har boet på Møn siden 1972. Byfest eller andre fællesarrangementer i Udby lyder som en god ide synes Malene, som har været vant til det, andre steder de har boet.

Malenes ideer til indhold i Udby Times, som kunne være interessant for landsbyens beboere:

At avisen trykkes i en papirudgave, så læses den af flere

Hvem har solgt og købt hus i landsbyen

Hvem er flyttet til og fra landsbyen

Børnene kan bruge børnesider i avisen til at invitere andre børn i landsbyen til at mødes og spille fodbold f.eks.:

Dem i landsbyen der har vejboeder, sælger ting, holder loppe-marked osv. kan skrive om det i avisen.

Susanne Rosenild

24 timer for en bedre verden i Udby

Susanne Lautrop, Udbyvej 3D har indsendt følgende indlæg til avisen.

"Vi må gøre noget", sagde min datter og jeg til hinanden, en dag mellem jul og nytår. "Nu gør vi det!" Og så "tommede" vi på det.

Den første uge i det nye år mødtes vi i min lejlighed på Udbyvej 3D, og i løbet af nogle dage voksede hovedlinjerne til kampagnen "24 timer for en bedre verden" frem.

For en enkelt dag - den 21. marts 2007 - vil vi opfordre alle til at tage verdens tilstand op til seriøs - og personlig - overvejelse, og sammen med dem man er tæt på undersøge, hvad vi selv kan gøre for at bidrage til at vende udviklingen i en bæredygtig og holdbar retning.

Vores opfordring lyder:

- læg pungen, drop bilen, bliv hjemme - den 21 marts 2007.

Se mere på www.bedreverden.com & www.myspace.com/bedreverden

Kan vi her i Udby finde en bedre anledning at mødes og lære hinanden bedre at kende, og udveksle ideer om bæredygtig livsstil ?

Vi har ikke noget forsamlingshus - men er der mon ikke nogen, der har et sted, hvor vi kan mødes på cykel og gåben med hver sit bidrag til et let kaffe/the traktement, der starter kl. 14.00

Forslag/tilbud om mødested modtages med begejstring på susanne@icebird.dk

Spred desuden budskabet "24 timer for en bedre verden" til dem du kender.

Vi glæder os til at den 21.marts over hele Danmark bliver en stille dag uden biler, uden forbrug med meningsfuldt og åbent samvær med dem, du er tæt på.

På gensyn i Udby den 21. marts

Opråb

Er der nogen i Udby, der kender nogen der kan hjælpe med at trykke avisen til en billig penge. Det kan også være en farveprinter, der kan skrive på begge sider eller en farvekopimaskine.

Med venlig hilsen redaktionen

Og på falderebet.....

Kan vi oplyse, at Udby nu er en by!

Ifølge Danmarks Statistik 2006, kan vi nu kalde os en by, idet vi nu har rundet 200 indbyggere, som der skal til, før man kan kalde sig en by.

Naturens finuligheder

En af naturens finurligheder fandt vi i Poul og Elly Petersens have, en kvædebusk med store knopper og blomster - alt for tidligt grundet den varme og våde vinter vi har.

Billede af Udby's gamle brønd

Kommende aktiviteter:

Jordens Dag den 22. april 2007

Der afholdes også Jordens Dag 22.april i år. Foreningen Grønne Familier i vores region vil muligvis afholde et arrangement på Møn i den forbindelse. Hold øje på www.gfstorstroem.dk eller www.jordensdag.dk

Skovens Dag den 13. maj 2007

Skov- og Naturstyrelsen holder også i år Skovens Dag med arrangementer rundt omkring i landet.

På www.sns.dk kan du holde øje med om der afholdes arrangementer i nærheden af Udby, fx Udby Skov.

Årets tema 2007 er "Skoven i bevægelse".

Plakaten viser billeder af de forskellige smådyr der findes i skoven.

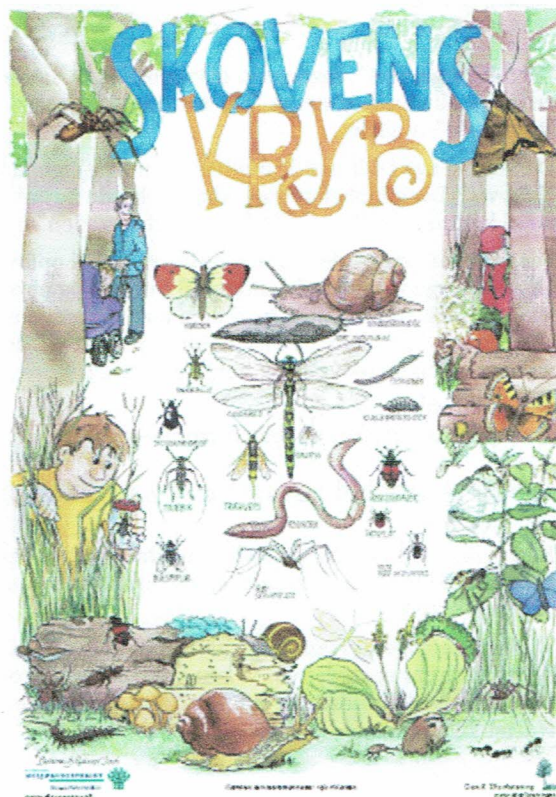
Skovens Dag i Udby Skov den 13. Maj 2007

Vi er nogle stykker i landsbyen, som gerne vil bruge Skovens Dag i år til at mødes med andre fra landsbyen i vores lokale skov, Udby Skov.

Vi mødes ved 11- tiden ved bålpladsen ved Mosehældgård.

Vi tænder bål og laver fælles bålmad og hygger os med kaffe og kakao i forårssolen.

Der bliver lege og aktiviteter i skoven. Vi går på opdagelse efter insekter, leder efter dyrespor, ser på træer, osv.

Plakat om skovens kryb. Kilde: www.sns.dk

Køb, salg, bytte og ønskes

Sælges:

Pigecykel, 500, - flot design, blå/lilla, 3 gear, solid og i fin stand, model WINTHER, nypris 2,200, -

Finere stof jakke i 65 % uld, sort med grå mønster, design BY GROTH, imiteret pels i ved krave. 75, 00. -

Trearmet høj lysestage 68 cm, pris 100, -

Bekkasin br. ovn, L - 74cm. B - 45 cm. H - 59cm, pris 250, -

Kontakt Lizzie Holm, Udbygade 13, tlf. 38 60 07 06.

Askestøvsuger, 50 kr.

Kontakt Chris, Udbyvej 11, tlf: 55 81 01 91

4 vinterdæk med fælge til Mazda 323, 1100,- kr.

1 anhængertræk til Mazda 323, - aldrig brugt, 1.800,- kr

Kontakt Carsten , Udbygade 29, tlf: 60 23 01 12

Ønskes:

Brugte barnevogne og klapvogne. I stedet for at sende dem til storskrald, kontakt Chris, 55 81 01 91.